

haagten. Hij
u zoo dikwijls
ouden. Dat de
werpt, u pijn
heeft gezegd;
hebben, maar
overwinnen.
verrijzenis ge-

Opstanding en
aschfeest niet,

ijl.
ijl.
zegen.

HEPP.

onze Redactie.
als een ont-
edam dan in

neemt, vindt

von toelichten,
e redactie van

t de uitvoering
zoals deze in
in waren neer-
ten verschenen,
rdt gevolgd.
nalistische vaar-
luttend, is het
edzakelijk, dat
e als ook de
een ander

, wil men niet
inisme in hare
ook aan het
sel een nieuw
ultuur toch wel
e levenswijze
w het geval was
werkzaamheid,
aar eenvoudige
d een openbare
mogen komen
amalistische on-
er zelden iets

dat, hoewel bij
den het redac-
toriaal tot het
en is door de
tooneelvoorstel-
merkt, ik met
naarvan m.i. in
oor mij in het

cultuuroppvatting
fs in haar een-
n van Dr Hepp,
mis aan juist-
van gegevens,
g van de op-
den) tot uiting,
niet langer met
ede wensch te
UITENDIJK.

deze oorzaak
hij voor ons

en de functies
in onderschei-
woord gaarne

in den regel
n wij uit col-
laten.

HEPP.

kerkelijk leven
het kerkelijk
ngroepen ken-
Dr H. Beets,
word geschre-
uittnemende

Gian Reformed
schools, mis-
principles and
ent. Dit boek
e Book Store.

sch verstaan,
ek onder den
erde Kerk in
over haar ge-
belijdenis en
praktijken en
ladzijden.
rijving zijner

kerk aanvangen met het laatste van het heidensche
tijdperk in Noord-West-Europa en met name in
Nederland.

Ik geloof niet, dat een Hollander dit zou aan-
durven.

Daarvoor moet men zich de Amerikaansche men-
taliteit hebben eigengemaakt.

Men stelle echter dit boek niet op één lijn met
het beruchte „The history of Mankind” of in ver-
taling: „De Geschiedenis der Menschheid” van
Hendrik van Loon.

Zoo onbetrouwbaar het laatste is, zoo betrouw-
baar is het eerste.

Want Dr Beets heeft echten historischen zin.

Ook moet men hier niet verwachten een op-
telsom van gegevens à la het „Jaarboek van de
Haagsche Post”.

Zeker, de gegevens kunnen hier haast niet in
een getal worden uitgedrukt.

Maar Dr Beets is weer een te voortreffelijk pu-
blicist, dan dat hij ze niet tot een smeeig, prettig
leesbaar geheel zou verwerken.

Natuurlijk, wie een wetenschappelijk onderzoek
naar onderdeelen zou willen instellen, heeft aan
dit werk van Dr Beets niet genoeg.

Daarvoor is het trouwens ook niet bedoeld.

De schrijver zelf omschrijft het karakter van
zijn boek als een studie-leidraad voor vereenig-
ingen van verschillende aard, als een lees- en
handboek.

In dat opzicht kon Dr Beets moeilijk beter zijn
geslaagd.

Wie zich over de Christelijke Gereformeerde Kerk
in korten tijd oriënteren wil, kan nergens zoo
goed terecht als hier.

Over de leiders van de emigratie naar Amerika,
over de moeilijkheden, waarmee zij te kampen
hadden, over de oorspronkelijke vereeniging met
de in Amerika bestaande „Reformed Church”
(Gereformeerde Kerk) en over de breuk er mee
in 1857, over de groeistuipe na 1857 en de
verdere ontwikkeling, over den leerstrijd, welke
Dr G. Vos bewoog om een benoeming naar het
seminarie te Princeton aan te nemen, over de
Stackensack-kwestie, het sociale probleem en de
Marnatha-beweging, over de uithreiding van de
kerkelijke pers en het stijgen van het kerkelijk
budget vindt men in het historische deel het
nodige. Wat na 1920 is gebeurd, wordt hier buiten
beschouwing gelaten.

Hierbij veroorloven we ons één vraag: kon van
de kerkelijke statistiek geen latere opgave worden
gedaan dan die van 1910?

In, wat ik zou willen noemen, het tweede deel
wordt een overzicht gegeven over het ontstaan
en den uitbouw van de Theologische School te
Grand Rapids; het Calvin College; de zoogenaamde
„hogere” scholen en de christelijke lagere scholen.

Het derde deel overschouwt den inderdaad zeer
actieven arbeid van Zending en Evangelisatie. Men
voelt hierin het hart van Dr Beets, den zendings-
directeur, kloppen. Alleen hier zijn dan ook twee
kaartjes — de eenige „illustraties” — ingehecht.

Vervolgens worden inlichtingen gegeven over den
Heidelbergchen Catechismus, de Nederlandsche
Geloofsbelijdenis en de Dordtsche leerregels met
beknopte inhoudsopgave. Bijzonder interessant is
voor ons het voorstel, dat aan de Synode van
1920 is gedaan in zake de verbetering der liturgie.
Wij laten hier volgen:

De Liturgie van den Morgendienst.
(Voorspel van het orgel.)

Eerste Deel. Inleidende dienst.
„Votum”.
Zegen.
Psalm (95, 84 enz.)

Tweede Deel. Dienst der verzoening (Recon-
ciliation).
Hoofdsom van de Wet. (Matth.
22: 37—40).
Belijdenis van zonde en boete-
psalm.
Alkondiging der zondeverge-
ving.
Apostolische Geloofsbelijdenis.
Lofpsalm.

Derde Deel. Dienst der Dankbaarheid.
Algemeen gebed, besloten met
het „Onze Vader”.
Inzameling der gaven.
Psalm van dankzegging
(Psalm 116 enz.).

Vierde Deel. Dienst des Woords.
Schriftlezing.
Preek.

Vijfde Deel. Slotdienst.
Dankzegging.
Psalm of Doxologie (lofprij-
zing Gods) of beide.
Slotzegen.

Wel een merkwaardige overeenkomst tusschen
dit voorstel en dat van de Liturgie-commissie voor
onze Synode van 1923!

In een volgend deel, waar sprake is van de
beginselen en „praktijken”, waarin de Christelijke
Gereformeerde Kerk zich van andere onderscheidt,
wordt o.m. de vraag beantwoord, waarom deze
kerk een „psalmzingerende” kerk is. Ook komt er

een § in voor over de „Geheime Orden” en de
„Wereldsche Vermakelijkheden”. De schoone § 1
over het Calvinisme mag ik hierbij niet vergeten
te memoriseren.

Het laatste deel loopt over de kerkregering, de
verschillende systemen en de Dordtsche Kerken-
orde, gelijk die op de (Amerikaansche) Synode van
1914 is herzien.

Wij betuigen Dr Beets gaarne onze hulde voor
zulk knap werk.

Wij wenschen, dat hiervan spoedig een 2de druk
moge verschijnen, waarin vele illustraties worden
opgenomen.

Een van de groote verdiensten van dit boek
is het, dat het zich zoo uitstekend tot propaganda
leent.

En wij kunnen het niet anders dan betreuren,
dat wij zulk een boek missen.

Mocht iemand zich opmaken zoo iets te schrij-
ven, het werk van Dr Beets kan daarbij als model
dienen.

— Dupliek.

Gelijk men verwachten kon, heeft Dr Geelkerken
in de „Overtoomsche Kerkbode” ons geantwoord.

Nu is het onze bedoeling, om de polemiek over
dit onderwerp in ons blad niet al te lang voort
te zetten.

Naar mijn meening behoort men in een polemiek
aanstonds zooveel te zeggen, dat men er weinig
meer aan heeft toe te voegen.

In dit stadium verkeerden wij thans.

Open en rond hebben wij kenbaar gemaakt, hoe
wij er over dachten.

En gezien alles, wat daarna geschreven is, kun-
nen we niet anders dan ons oordeel over de be-
kende tooneeluitvoering onverkort handhaven.

Het ingaan op verschillende details leidt zoo
spoedig de aandacht van de hoofdzak af.

Er pleit dan ook veel voor, op Dr G.'s repliek
geen dupliek te laten volgen.

Te meer, daar zijn argumentatie ons bijster zwak
lijkt.

En het is dan ook alleen uit respect van Dr G.,
dat we nog van antwoord dienen.

Dr G. blijft er op hameren: de Vrije Universiteit
is er bij betrokken. En dan geeft hij een vrij
uitvoerig relaas van wat er achter de schermen
zou zijn voorgevallen. Maar aan het einde komt
dan toch de slotsom, dat het Studentencorps zich
tegen deze tooneeluitvoering verzetten en dat toen
het bestuur van een der studentenverenigingen
besloot „de uitvoering voor eigen rekening te or-
ganiseeren”. Let wel: niet deze studentenvere-
niging zelf, maar het bestuur. Nu voelt een
ieder, dat een bestuur zoo iets niet kan beslis-
sen. De personen, die het bestuur uitmaken, heb-
ben dit niet als bestuur besloten, maar als private
personen. De uitvoering is dan ook niet gegeven
door die vereeniging, maar door hen, die door
die private personen werden uitgenoodigd en er
zich voor lieten vinden. Wat dan ook de heer
Erns als voorzitter (niet als ab-actis) der Theol.
Faculteitsvereniging verklaarde en wat Prof. Dr
C. van Gelderen, Rector Magnificus van onze
Universiteit, bevestigde, staat, spijt het victorie-
gekras van Dr G., nog altijd onomstootelijk vast:
geen enkele studentenvereniging aan de Vrije Uni-
versiteit mag voor deze uitvoering aansprakelijk
gesteld. Men heeft hier te doen met een in elkander
getimmerd gezelschap, volstrekt niet enkel uit stu-
denten aan de Vrije Universiteit bestaande en afge-
minst door het Studentencorps erkend. Hieraan valt
niet te wrikken of te wringen.

Laat Dr G. hierin zijn ongelijk bekenen.

Dr G. betwist, dat er slechts „enkele” studenten
aan de V. U. bij zouden betrokken zijn.

Prof. Grosheide had dit indertijd in „De He-
raut” beweerd. En onafhankelijk van hem had ik
dezelfde informatie bekomen, nog wel afkomstig
uit studentenkring. Het schijnt er in den eersten
tijd nog al eens gespannen te hebben, zoodat men
niet recht wist op wie men rekenen kon. Ge-
durende den tijd van zijn bestaan heeft het ge-
zelschap nog al veranderingen ondergaan.

En laten we nu de werkelijkheid goed onder
de oogen zien.

Niets in een doofpot stoppen.

Tot ons leedwezen moeten wij meedeelen, dat
niet minder dan 14 studenten aan de Vrije Uni-
versiteit aan deze tooneeluitvoering hebben mee-
gewerkt.

Niemand kan dit meer betreuren dan wij.

Wij kregen hiervan echter eerst zekerheid, toen
ons j.l. Zaterdag, dus na het verschijnen van ons
vorig nummer en vier dagen na de tooneel-
uitvoering, ongezocht het Programma in han-
den kwam. Op dit programma beroept zich Dr G.
En wij laxen daaruit niets anders dan hij. Hij
heeft er alleen eer inzage van gehad.

Wij willen in de detaillering nog verder gaan
dan hij en ook de verhoudingen noemen.

Onder die studenten van de V. U. zijn 5 juris-
ten, 4 theologen en 1 die wel voor theologie is
ingeschreven, maar nog geen propaedeutisch exa-
men heeft afgelegd. Bovendien 4 medici, die wel
de meeste colleges aan de Stedelijke Universiteit

lopen, maar toch ook bij de Vrije zijn ingeschreven.

Rekent men nu, dat er 31 personen op het
tooneel verschenen (Dr G. rekent alleen de rol-
spelers, waardoor hij de verhoudingen ongunstiger
maakt) en dat er 14 bij de V. U. staan inge-
schreven, dan volgt daaruit, dat de meerder-
heid niet bij de V. U. behoort, zoodat ook
hierom weer van een V. U.-studentenvereniging
geen sprake kan wezen.

Om één reden ben ik blij, dat ik van het Pro-
gramma niet eer afwist.

Immers blijkt daaruit, dat mijn artikel „Quer-
do's Saul en David” zich niet tegen personen,
maar tegen zaken richtte.

Toen ik Zaterdag de namen las van zooveel
sympathieke studenten, leefde het in mijn hart:
Heere, reken hun deze zonde niet toe!

Dr G. komt vervolgens met de onthulling, „dat
de repetities herhaaldelijk gehouden zijn in het
gebouw der V. U.”

Inderdaad is dit een onthulling.

Zoals vanzelf spreekt, weten de hoogleeraren
als zoodanig van het gebruik der lokalen in de
uren, dat er geen colleges zijn, niets af.

Zij dragen daarvoor geen verantwoording.

Tech hoor ik van alleszins betrouwbare zijde,
dat men bij de aanvraag der lokalen het eigenlijke
doel niet heeft genoemd, en een veel algemeener
doel heeft opgegeven.

Zoo kan iedereen er in loopen.

Dat Dr G. zulke dingen napluist, moet hij zelf
weten. Maar dan moet hij het goed doen. Tot
het uiterste einde. En dan zou hij bevonden heb-
ben, dat bij het gebruik van een lokaal of lokalen
om den tuin-leiding een rol heeft gespeeld.

Wij hadden er ons op gespitst, dat Dr G. bewijzen
zou bijbrengen voor zijn stelling, dat deze opvoe-
ring ligt in de historische Calvinistische lijn.

Maar hij keert het blaadje om, maakt zich de
polemiek erg gemakkelijk en zegt: lever gij het
bewijs, dat het niet zóó is.

Doch dat is een afschuiving van den bewijslast.

Wat Dr G. beweerde gaat vrijwel tegen de alge-
meene opinie in.

Bijna ieder Gereformeerde is er van overtuigd:
nooit zou Calvin zulk een tooneelstuk hebben
goedgekeurd.

Waar Dr G. er een afwijkende meening op na-
houdt, mag toch zeker geëischt, dat hij de redenen
daarvoor uit de geschriften en de levensgeschie-
denis van Calvin en de historie van het Cal-
vinisme zal bijbrengen.

Wij moeten daarop blijven aandringen.

Ons protest daartegen maakten we als „in het
voorbijgaan”, opdat Dr G. zijn plicht zou kennen
dit te bewijzen.

Onttrekt hij zich hieraan, dan hebben wij dit
te beschouwen als een blijk van zijn onvermogen
in deze.

Maar hoe het ook ga, of Dr G. zich waagt
aan bewijs of niet, eerlang, als de atmosfeer wat
rustiger is, hopen we de tooneelkwestie in haar
geheel te behandelen en daarbij vooral te handelen
over: Calvin en het tooneel.

Over de „Stille Week” zullen we maar weinig
zeggen.

Onze Gereformeerden laten, ook blijkens de pers,
Dr G. daarin vrijwel alleen staan.

Dr G. verwijst hierbij naar de Paaschviering der
Oude Kerk? Onder de „Oude Kerk” verstaat hij
dan de kerk omstreeks de 5de eeuw.

Ik begrijp eerlijk niet hoe Dr G. met zulk een
argument voor den dag kan komen.

Weet Dr G. dan niet, dat er toen reeds tal
van dwalingen de kerk waren binnengeslopen en
dat die van de boetepraktijk, waaronder ook de
dagen vóór Paschen vielen, een van de diepst door-
gedrongene was? Ketteren als Arius, werden veroor-
deeld, maar de boetepraktijk was zoozeer gemeen-
gevoerd geworden, dat aan veroordeeling daarvan niet
gedacht werd.

Vandaar dan ook mijn zeggen, dat de „Stille
Week” is te beschouwen als een zuurdeesem der
Roosche Kerk, die ook de oude Hervormde Kerk
had doortrokken.

Ook met een tweede argument is Dr G. weinig
gelukkig.

Hij vraagt: „Wie zal b.v. op haar sterfday zijn
in Jezus' ontslapen moeder herdenkend, het gepast
vinden dan zonder noodzaak deel te nemen aan
een overigens geoorloofd, feestelijk maal, omdat
zij toch immers „leeft”?”

Men gelooft zijn oogen bijna niet als men dit
leest.

Daargelaten nog, dat deze ideale beschouwing
in de praktijk meestal moeilijk valt door te voeren
en betrekkelijk zelden doorgevoerd wordt, vragen
we toch: hoe durft Dr G. den sterfday van een
gelovige te vergelijken bij den sterfday van Chris-
tus? Is dat niet de kracht van Christus' opstanding,
zij het voor een oogenblik, uitschakelen? Is dit
niet al te menscheijk over Christus oordeelen?
Onze lieve dooden, die in den Heere zijn gestor-
ven, wachten den dag der opstanding af. Daarom
spreken we van hen als onze „dooden”. Maar
mag men Christus ook noemen: onze Dooden? Neen.